

Յ Ո Յ Ս

Յոյսն, կ'ըսէ Դիոնեսիոս, մահկանացուաց բարերար աստուածն է. Յոյնք *Ελπίς* ելպիս կը կոչէին զայն, իսկ Հռոմէացեցիք *Spes* Սքէս. Հռոմ մասնաւոր երկու փառաւոր տաճարներ կանգնած էր Յուսոյ, մէկը Վիրիտարիոյ մէջ, միւսն ալ քաղքին եօթներորդ թաղին մէջ: Առջինը՝ Տիտոս Լիւսիոն ըսածին համեմատ, կայծակէ զարնուեցաւ և յետոյ հրկիզութեամբ մը բոլորովին աւերակ դարձաւ: Բանաստեղծներէն ոմանք զՅոյսը՝ Գնոյ և Մահուան քոյր կ'անուանեն, վասն զի երկուքն ալ թշուառներու ակնկալութիւններն են: Պինդար անունդ ծերոց կը կոչէ:

Սովորաբար Յոյսը՝ ընդ կերպարանոք մատաղ օրիորդի նկարուած կը տեսնանք Հռոմէացեաց միտաւններուն վրայ, որ ոտքի վրայ կեցած մէկ ձեռքով զգեստը կը բռնէ՝ միւսովն ալ ծաղիկ մը կը բարձրացնէ: Կայ ուրիշ խորաբանդակ մ'ալ, յորում այս աստուածը ոտքի վրայ կեցած և ծաղիկներով պսակուած, ձախ ձեռքով խաշխաշէ և հասկէ պսակ մը կը բարձրացնէ, և աջովն ալ սեան մը կոթնած, զուարթ երեսով դիմացը եղած դաշտին վրայ կը նայի՝ ուր գեղեցիկ ծաղիկներ և ատոք հասկեր կը բուսնին:

Թիստ հանճարաւոր են այս դրուագները, վասն զի շատ անգամ մարդուս յուսացածը կամ ինչք է և կամ հաճոյք, Յոյսն ալ ժամանակաւ մոռցնել կու տայ իրեն նեղութիւնները: Ուրեմն հասկէ ուրիշ, աւելի ինչ յարմարագոյն բանով կարելի պիտի ըլլար բացատրել ինչքը. կամ ծաղկէ ուրիշ ինչ բան կրնայ աւելի լաւ բացատրել հաճոյքը. խաշխաշէն զատ որ բան կրնար մեկնել չարեաց մոռացութիւնը: Դաշտն ալ որ անբաւ գանձեր իր մէջը փակած կը ծածկէ, գանձեր՝ որ բոլորովին վաստակոց պտուղ չեն, այս իմաստիս շատ լաւ յարմարած են:

Լամպրիդիոս կը սորվեցնէ մեզի թէ Հռոմ մահն և նոր Յոյսը կը զանազանութիւն մէկմէկէ: Բարիզու թանգարանին մէջ եղածը, սովորական յատկութիւններէն զատ, ունի նաև թևեր ալ, և պէտք է խոստովանիլ որ թևերն ամբողջապէս կը պատշաճին Յուսոյ:

Սգոյի հաւաքման մէջ զմրուխտէ կնիք մը կայ, յորում Յոյսը ոտքի վրայ կեցած կը նայի ուշադրութեամբ, աջ ձեռքով ալ ծաղիկ մը բռնած՝ որ է իրեն սովորական նշանը. ուրիշ քան դակներու վրայ միշտ խաշխաշներով և հասկերով զարդարուած է:

Այն կնիքը հանդերձ մի և նոյն հաւաքման մէջ եղած ուրիշ երեք Յոյսերով, ոչինչ նուազ քան զԵրուպացոց տարագը՝ զարդարուած են, թէպէտև բաղադրութեամբ բոլորովին կը տարբերին: Կարելի է նկարչին կերպը, այսինքն հասկաց մէկմէկու զուգահեռական ըլլալը սեփական ըլլայ Յուսոյ: Կոզդիոսի և Փիլիպպոսի արաբացոյն միտաւններուն վրան քանդակուած նոյն աստուածուհոյն զգեստները ինչպէս որ նաև Լուդովիգի Հռոմէաց գեղին մէջ եղած արձանին զգեստները՝ մի և նոյն կերպն են: Այս արձանը որ է երկու ոտք բարձր, իր պատուանդանին վրայ այս հետեւեալ գրուածը ունի.

AQVILIVS . DIONISIVS . ET NONIA
FAVSTINA . SPEM . RES . TITVERVNT.

ԱԿՈՒԻԼԻՈՍ, ԴԻՈՆԵՍԻՈՍ ԵՒ ՆՈՆԻԱ
ՓԱՒՍՏԻՆԱ ՋՅՈՅՍՆ ԷԱԿ ԱՆՈՒՄՆԵՑԻՆ.

Արդի հեղինակները զՅոյսը վերջին աստուածուհի կը կոչեն, վասն զի յետին վտանգի մէջ թշուառները երեսէ կը թողու: Դիոգինէս առաջուց ըսած էր որ Յոյսն վերջին բանն է որ կը մնայ կենաց մէջ: Ուրիշ բանաստեղծ մ'ալ կ'աւելցնէ թէ կը մխիթարէ գերիները իրենց շղթայից արհաւրաց մէջ. երկաթներով կը հնչեն իրեն անդամները՝ բայց ինքը ուրախ զուարթ կ'աշխատի ու կ'երգէ: Բանաստեղծք որ կը սիրեն կրից

շարժիչը, խաբեբայ և անստոյգ կը կոչեն զասիկայ :

Spes vaga pectora ludit.

Պատրանք սրտից՝ Յոյս յեղյեղուկ :

Գոլլինս անգղիացին՝ փափուկ նայուածքով, զիւթիչ ժպիտով և խարտեաշ մազերով Աստուած մը կ'ենթադրէ ըզ-
Եոյս :

ԱՐԿԱԾՔ

Ի խորտակման նաշու միոյ՝.

Ալիքն զիզացեալ էին, և ծովն առհասարակ փոխեալ էր 'ի փրփուր եռացեալ, և հրազէնք՝ ամենակալին որոտալով որոտային, և երկիր սասանէր : Ի հարկանել նաւուն ընդ յատակ՝ անդէն և անդ խորտակեալ փշրէր որպէս ունդ յարդի հոսեալ հեծանոցաւ : Այլ յառաջ քան զայն նաւապետն վազվազէր 'ի խելս նաւուն, բարձեալ երկուսինչ փոքունս, մէն 'ի միում՝ բազկի. — զմանկիկն իւր և զգոտրիկն փոքրիկ : Երկայն էին վարպէ նոցա և ծածանէին ղերեսօք նոցա. և մինչ այն ինչ պրծեալ զնա համարէաք՝ զթեալ անկաւ. այլ պնդապինդ ունէր զնոսա 'ի գրկին : Իսկ ամբոխնաւորդացն. — աւանդ թշուառականացն. — կոհակք հարեալ կորզեցին զնոսա. կէսք ջախջախեցան, կէսք կուրեղեն փրփրացեալ ալեացն, այլք անկան գիտապաստ. շունչն ցանկալի ելիք սարտեալ 'ի նոցանէ. ոչ ոք 'ի խորտակեալ բեկորոյ անտի՝ յորոյ վերայ կուռեալն կայր՝ ոստեալ 'ի տախտակամած անդր, բուռն հարկանել զձեռաց որ կարկառէին հասանել 'ի նոսա. այլ յորսայսեալք անկանէին և կային մնային մեծաբաց աչօք : Իսկ նաւապետն կուռեալ կայր միայնակ կենդանի : Աղերսէին նմա և տսէին. նաւապետ, ե-

թէ սիրեա զԱստուած, ընկեա այսր զտղայքդ : Իւնա ընկէց զմին, զգեռաբողբոջ մանկիկն երկամեայ. բայց ալիք ծովուն կորզեցին զնա 'ի լարծուն դարափանցն և ընկուզին 'ի խորս. տեսին զնա, լուան զձայն զճիչ աղաղակի նորա : Յայնժամ ել կանգնեցաւ, ամբարձ զտղայն զմիւս. և ամենայն ամբոխ ժողովրդեան մերոյ կարկառեալ զգորովալիւր բազուկսն՝ աղաղակէր. Ընկեա այսր, ընկեա այսր. և նա արար այնպէս. պարզեաց զաջ իւր 'ի կուրծս կոյս գեղջ երիցուն. և 'ի նմին պահուալիք մեծակուտակ զեղաւ 'ի վերայ նոցա : Եւ որք տեսինն զայն 'ի ծովեղբէն՝ ասէին, եթէ ընկուզին ալիք զնըշխար նաւուն և մանր խորտակեցին, որպէս կին զի արկեալ զձեռսն 'ի հայս՝ մանրեալ փշրիցէ զշառաչիղ աղի 'ի վերայ ուռուցելոյ հացին : Ձգեալ հանաք զմարդիկն մեր. երկուք 'ի նոցանէ մեռեալք էին, կոծեալք 'ի ծովէն, և գըլուկք նոցա անկեալ կախեալ կային : Բազուկք գեղջ երիցուն մերոյ թափուրք էին. քանզի ալիք կորզեցին ըզգեղեցիկն, զգեղեցիկ գառնիկն : Բազում անգամ տեսանեմք արդ զերէցն մեր կանգուն առ երի տապանի աղջկանն փոքրկան. բայց նա անպարտ է 'ի մնասուէն, անպարտ է 'ի մնասուէն :

Ինձեւձի Անգղիացի :

ԿԱԼԿԱԴԱ

Բարեկամ Հնդկաստանի ըսուած անգղիական օրագիրը հետեւեալ տեղեկութիւնները կու տայ Կալկադայի վերայօք :

« Գիտնալու է որ Կալկադա լոնտրայի նման քաղաք մ'է, կեդրոն վաճառականութեան, և զետին ափանցը վրայ երկու կողմէն արուարձաններ ունի : Կալկադա իրեք մեծ մաս կը բաժ-

1 Grace նաւ Սուտէրլէնտայ :

2 Էանթք կայծականց :

1 Հեղինակն՝ քաղցեալ բազուկս տսէ :